

ראש השנה למעשר עני

1. משנה ראש השנה

ארבעה ראשי שנים הם: באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים...באחד בתשרי ראש השנה לשנים ולשמיטין וליובלות לנטיעה ולירקות. באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי בית הלל אומרים בחמשה עשר בו:

2. ר' עובדיה מברטנורא

ראש השנה לאילן - לענין מעשר פירות שאין מעשרין פירות אילן שחנטו קודם שבט על שחנטו לאחר שבט, דבאילן אזלינן בתר חנטה. אי נמי נפקא מיניה לענין שנה שלישית של שמיטה שנוהג בה מעשר עני, שאותן פירות שחנטו מר"ה של שנה שלישית עד שבט דנין אותן כפירות של שנה שניה שעברה ונוהג בהן מעשר ראשון ומעשר שני, ומשבט ואילך נוהג בהן מעשר ראשון ומעשר עני:

3. דברים יד

מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך: ובא הלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך ואכלו ושבעו.

4. גיטין ל, א

מתני' המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין ואינו חושש שמא מת הכהן או הלוי או העשיר העני מתו צריך ליטול רשות מן היורשים אם הלון בפני ב"ד אינו צריך ליטול רשות מן היורשין: גמ' ואף על גב דלא אתו לידיה?

רש"י: בתמיה, אף על פי שאינו נותן לכהן ויחזירם לו קתני מתני' דיפריש עליהן וכיון דלא מטו לידיה מאן זכי ליה להאי כהן הך תרומה שיקבלנה זה בחובו והיאך יצא ידי נתינה.

אמר רב, במכרי כהונה ולויה

רש"י: כמו איש מאת מכרו (מ"ב יב) שהם מכיריו ואוהביו דאינו רגיל לתת תרומות ומעשרות אלא לכהן זה. הלכך, כיון דמלתא דפשיטא היא דלדידהו יהיב להו אסחי להו שאר כהני דעתייהו והוה כמאן דמטו לידייהו דהני.

ת"ר המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין ופוסק עמהן כשער הזול ואין בו משום רבית ואין שביעית משמטתו ואם בא לחזור אינו חוזר.

5. רמב"ם מעשר ז,ה

המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש על אותן המעות מחלקן מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין ואינו חושש שמא מתו הכהן או הלוי או העשיר העני.

ו - כיצד מפריש עליהן? מפריש תרומה או מעשר ראשון או מעשר שני מפירותיו ומזכה בהן על ידי אחר...ואם היו רגילין ליטול ממנו והוא רגיל שלא יתן אלא להן, אינו צריך לזכות על ידי אחר.

ואחר שמפריש מחשב כמה שוה זה שהפריש, ומנכה מן המלוה עד שיפרע כל חובו. ומוכר התרומה לכל כהן שירצה ואוכל המעשרות.